

ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆ ՀԱՅՈՑ

ՀԱԼԵՊ

ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

ՆՇԱՆԱԽՈՍՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱՐՍԱՆԵԱՑ

1929

Տպագր. «ԱՐԱՐԱ» Բ. Յ. ՅՈՓԱԼԵԱՆ - ՀԱԼԵՊ

392

4-21

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

Երջանկայիշտառակ ներսէս Արքեպիսկոպոս
 Վարժապետանի, Կ. Պոլսոյ Հոգելոյս բազմար-
 դին Պատրիարքին ժամանակներէն ասպին, շա'տ
 բան փոխուած է մեր հանրային և ընտանեկան
 կենցաղներուն մէջ: Պարզասիրաց ընկերութիւն-
 ներու կազմութիւնը գիտեմ թէ յաջողութիւն
 պիտի չգտնէ ներկայիս, ուր արդիական գաղա-
 փարները կը տիրապետին աւելի, քան թէ Աւե-
 տարանով քարոզուած պարզ ու մաքուր կեան-
 քը: Եթէ ոչ առօրեայ մեր ապրումներուն մէջ,
 գոնէ նշանախոսութեանց և հարսանիքներու
 պահուն, չերմապէս կը փափաքինք, որ մեր
 սիրելի ժողովուրդը հետեւի իր նախնեաց անվը-
 նաս ու պարզասէր աւանդութիւններուն, ու
 Ազգ. Վարչութեան կրօնական ֆողովոյ կողմէ
 խմբագրուած ու խառն ֆողովոյ հաւանութեան
 ենթարկուած այս կանոնադրութեան ուշադրու-
 թիւն ընծայէ մեր հասարակութիւնը, համակեր-
 պելով անոր մէջ պարզուած և Եկեղեցւոյ օգտին
 համար սահմանուած արամագրութիւններուն:

Ողջունիւ սիրոյ և օրհնութեան

ԱՐՏԱԽԱԶԴ ՎՐԴ

Հալէպ, 23 Մարտ 1929

ՏՏ-10028

17 MAY 2013

55.584

ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԵԱՆՑ ԵՒ ՀԱՐՄԱՆԵԱՑ

Սոյն կանոնագրով Ազգ . Վարչութիւնս նպատակ
ունի առջեւն առնել՝ այն բոլոր շուայլութիւններուն և
զեղիս խրախմանաց , որոնք տեղի կ'ունենան ժամա-
նակէ մը ի վեր մեր ազգայիններուն նշանախօսական
և հարսանեկան հանդէսներուն և խնամիական յարա-
բերութիւններուն առիթով . բան մը որ մեր տնտեսա-
կան վիճակին , քաղաքացիական պարտականութեան
ու փափուկ կացութեան , և մանաւանդ Հայ Քրիստո-
նէական պարզ ու պարկեշտ սովորութեանց բոլորովին
անհամապատասխան ըլլալուն , նիւթական ու բարոյա-
կան տոյժ ու միաս կը պատճառեն ազդիս և մասնա-
ւորապէս շատ մը ընտանիքներու ալ դժբախտութեանց
տեղի կու տան . հետեւաբար ներկայ կանոնագրին
անթերի կերպով գործադրութիւնը ջերմապէս կը յանձ-
նարարենք ի շահ և յօդուտ ազգայնոց , զիտնալով թէ
«Պատուիրանքը պահողը չարիքի չի հանդիպիր և
իմաստունին սիրտը ժամանակն ու յարմարութիւնը
կը ճանչնայ» :

Ա .— ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԵԱՆՑ

1 .— Նշանուիլ փափաքողները նախ և առաջ
իրարու մասին բաւարար ծանօթութիւն պէտք է ու-
նենան և անձամբ ճանչցած ըլլան զիրար , որովհետեւ
ապագային այդ կարգի առարկութիւնք ու պատճա-
ռաբանութիւնք՝ թէ հապճեպով կամ կամ այլոց յանձ-
նարարութեամբ տեղի ունեցած էր եւն , անլսելի պի-
տի մեան ու պիտի չընդունուին :

2 .— Նշանուող երիտասարդն ու օրիորդը պէտք է
որ չափահաս ու խելահաս և մարմնով ու մտքով
առողջ ըլլայ :

65601-67

3.— Նշանուելու համար աղջիկ մը պէտք է առնուազն տասն եւ կինգ տարեկան և առողջական պայմանները լրացուցած ըլլայ, իսկ երիտասարդը գոնէ տասն և ութ տարեկան և քաջակալմ ըլլայ և ապրուստը հանելու կարող վիճակ մը ունենայ իր աշխատութեամբը:

4.— Նշանուելու համար, նշանօրհնութենէ առաջպարտաւորիչ է զաւակներուն իրենց ծնողաց հաճութիւնն ալ ստացած ըլլալ, ծնողազուրկ գտնուողներու պարագային՝ իրենց պաշտպան ու խնամակալներուն հաւանութիւնը ստանալ կարեւոր է:

5.— Վերոյիշեալ չորս պայմանները լրացուելէ իետոյ նշանօրհնութիւնը կը կատարուի ձեռամբ տաներէց քահանային՝ խորհրդակցութեամբ աղջկան տաներէցին Ա. Եկեղեցւոյ մէջ և կամ տուները:

6.— Նշանօրհնութեանց միշտ եկեղեցւոյ մէջ կատարուիլը կը յանձնարարենք, սակայն, երբ տան մէջ կատարուելու պէտք զգացուի ու փափաքուի, այդ պարագային նկատի պիտի առնուի թէ եղածը կրօնական արարողութիւն մըն է, հետեւաբար ներելի չէ ոգելից ըմպելի գործածել. միայն եղանակին համեմատ սուրճ կամ թէյով, պաղպաղակ կամ օշարակով բաւականանալ պէտք է, և եթէ համախմբութիւնը զիշեր ատեն տեղի ունենայ պարտ է որ ընտանեկան և ծանօթներու սեղմ շրջանակի մէջ սահմանափակուած ըլլայ, և ոչ մէկ պարագային կէս գիշերը պիտի չանցնի պատուափրութիւնը:

7.— Նշանօրհնութեան միջոցին անհրաժեշտ եղողը մի միայն նշանի մատնիներն են՝ որ պիտի փոխանակուին. այսու ամենայնիւ խնամիներու փոխագարձ հաճութեամբ կրեան ուրիշ զարգեղէններ ալ (ավատանլըդ) նուիրուիլ, պայմանով որ իբր պահանջք պարտադրուած չըլլան անոնք:

8.— Նշանախօսութիւններու և պւակաղրո-թեան միջոցը, առանց բանաւոր պատճառի մը պէտք չէ որ վեց ամիսէ աւելի երկարի:

9.— Խնամիական յարաբերութիւնները, նշանառութի, անուանց տօներու չնորհաւորութեան առիթներով եւն. պէտք միշտ պարզ կերպով, առանց շռայլութեան և ընտանեկան շրջանակի մէջ կատարուին:

10.— Վերոպղեալ յօդուածներու տրամադրութեանց հակառակ, նշանի և տօնախմբութեանց նման խնամիական յարաբերութիւններու միջոցին շռայլ ու աւելորդ ծախս ունեցողներ, ուեւէ պարագայի տակ Առաջնորդարան գանգատ ունենան և կամ զիմումներ ընեն, որ կողմէ ալ լինի անլսելի պիտի մնան:

11.— Օրհնուած նշանի մը համար կողմերէն մէկը երէ խզու մի զիմէ, յանցաւոր եղած կողմը պատժոյ պիտի ենթարկուի, նիւթական ու բարոյական միջոցներով:

12.— Օրհնուած նշան մը առանց պատժոյ և տոգանքի կրնայ լուծուիլ, բանաւոր պատճառներով միայն. օրինակի համար, երբ կողմերէն մէկը անբուժելի հրւանդութեան մը մատնուի, երբ Քրէական յանցանքով մը գատապարտուի, երբ բարոյապէս սնանկանայ այսինքն հրապարականախատ կեանք մ'ունենայ, և երբ տարիներով պանդխտի, կամ անյայտ հեռացած ըլլայ. մեկնած թուականէն մինչեւ տարի մը:

Բ.— ՊՍՈԿ ՈՒ ՀԱՐՄԱՆԻՔ

13.— Խօսեցեալները պատկուելէ առաջ, անպահան իրենց առողջութեան և ամուսնութեան արգելք եղող ուեւէ հիանդութենէ և զարակիչ ախտերէ զըրծ ըլլալին հաստատող վկայագրեր պէտք է ներկայացընեն ծանօթ բժիշկէ մը, և եթէ ունին՝ ընտանիկան բժիշկներէն:

14.— Ամուսնացողներու տարիքներուն իրարու համեմատական ըլլալը կարեւոր է, օրինակի համար՝ երբ պսակելիները կոյս ընդ կուսի են, երիտասարդի տարիքը շատ շատ կրնայ տասը տարի աւելի ըլլալ օրիորդէն, իսկ երբ այրի ընդ այրոյ կամ այրի ընդ կուսի ըլլան պսակուողները, անոնց ալ բնախօսական ու փեղիքական պայմաններուն համեմատ տարիքի համեմատութիւնները նկատի պիտի առնուին միշտ, և երբէք չափազանցութիւններու թոյլ պիտի չտրուի, ընտանեկան բարուք կենցաղի և ներդաշնակութեան պահպանումին համար:

15.— Պսակադրութեան վարը ըստ օրինի փափաքելի է որ միշտ Ս. եկեղեցին ըլլայ և ցորեկները կատարուի, այսու ամենայնիւ տեղական պայմաններն ու սովորութիւնները նկատի ունենալով; տուներու մէջ ալ կատարել կը թոյլատրուի, պայմանով՝ որ հարսնեւորները պէտք է պահպանեն կատարուած արարողութեան վեհութիւնը և ըստ այնմ պէտք է զգոյշ ըլլան 1. արբեցութենէ, 2. պոռչուուքներէ (եահ, մաշալահ) 3. մանաւանդ օտարամուտ զըլլըս կանչելէ, վերջապէս պարզ ու համեստ կերպով պէտք է տեղի ունենան հարսանեկան հանդէսներն ու պսակուոններու թափօրներն, և առանց աղմկալի բազմութեանց:

16.— Պսակը եկեղեցւոյ մէջ ըլլայ թէ տուներու և գպրոցներու մէջ, կը յանձնաբարարուի ցորեկները կատարել, իսկ գիշերը կատարել փափաքողներ ի մտի պիտի ունենան թէ՝ պսակադրութիւնք և հարսանեկան հանդիսութիւնք կէս գիշերէ անդին պիտի չերկարին:

17.— Հարսնաբերները կարելի եղածին չափ սահմանափակ թուով պէտք է երթան, փողոցները նուազածութեամբ հարսն ու փեսայ գիմաւորել, աղմուկներ և հայեռջ, հրթիռք կամ չար փաք ներելի չեն երբեք:

18.— Ինչպէս նշանախօսութիւններու և խնամիական յարաբերութիւններու առթիւ, նոյնպէս հարսնիքի, հարս ու փեսայ տեսի, պատիւներու ապրա - և նորածիւններու շնորհաւորութեանց պարագային, խստիւ կը պահանջուի շոայլութենէ հեռի կենալ և միշտ պարզ ու խնայողական ըլլալ պատուասիրութիւններու և հանդիսական համախմբութեանց միջոցին:

19.— Օժիս ցույագրել՝ պսակէ առաջ ըլլայ կ ամյեաոյ, բացարձակապէս արգիլուած է. նաեւ օժիտի փոխադրութիւնը պիտի կատարուի մէկ անգամով՝ առանց չափազանցութեան ու ցոյցի:

20.— Խնամիներ օժիտի և զարգեղէններու համար պահանջք պէտք չէ զնեն, որուն համար ապագային ուելէ առարկութիւն անլսելի պիտի մնան եկեղեցական իշխանութեան կողմէ, նկատելով որ խնամիններու և ամուսնացելոց յարաբերութիւնները մանաւանդ, սիրոյ և փոխագարձ հաճութեան ու հասկցողութեան վրայ հիմուած պիտի ըլլան միշտ, և երբ իսկապէս սէրն ըլլայ ընտանեկան չաղկապն, այնուհետեւ կը դիրանայ ամէն ինչ:

Դրամօժիտի (Տօժթա) պահանջք եւս խպառիստելի են:

ԾՐՁՐՃ

Գ.— ՏՈՒԳԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏԻԺ

21.— ա՛) Նշանի մը խզման պարագային, յանցաւոր գատուած կողմը, իր պատճառած նիւթական ու բարոյական վնասներուն համար հատուցում մը պիտի ընէ, որուն քանակը Դատաստանական Խորհուրդը պիտի գնահատէ:

22.— բ) Յանցապարտ կողմը երբ երկրորդ անգամ ուրիշի մը հետ նշանախօսութիւն կնքել տալուզէ, Դատաստանական Խորհրդոյ սահմանելիք պայմանաժամէն առաջ պիտի չկարենայ կատարել տալ:

23.— գ) Յանցապարտ կողմը նախ յատենի ժողովոյ կը պարսաւուի և երկրորդ՝ նշանախօսութիւնը անշուք կերպով, առանց հրապարակային պաշտօնի կը կատարուի, այսինքն աղջկան և երիտասարդին ծխատէր քահանայք, իւրաքանչիւրին տունը երթալով; խօսեցեալներու մատանիները պիտի օրհնեն ու փոխանակեն՝ խօսեցեալներու խոսառումն առնելով:

24.— դ) Նշանի խզման համար գիմում կատարողներ իրենց քով գտնուող առարկաները՝ ոսկեղէն, արծաթեղէն, պղնձեղէն, զգեստեղէն, եւալն, նախ և առաջ պարտին Դատաստանական Խորհրդոյ յանձնել, որպէսզի նկատի առնուին իրենց գիմումները:

25.— ե) Դատաստանական Խորհուրդը երբ պէտք տեսնէ, իրաւասուէ կանխավճար մը-տէբօղիթ-պահանջելու ըստ կարողութեանց, նշանի խզման համար գիմուներէն, որ յետոյ անիրաւուած կողմին կը տրուի իրեւ հատուցում և կամ կը վերադարձուի՝ ժողովոյ որոշման համեմատ, որուն որ անկէ:

26.— զ) Ինչպէս նշանախօսական և այլ խնամիական համախմբութեանց միջոցին տեղի ունենալիք կանոնազանցութիւնները, նմանապէս հարսանեկան և փեսատեսի և պատիւներու-ապրա - և նմանօրինակ համախմբութիւններու պարագային պատահելիք օրինազանցութիւններ, նիւթական ու բարոյական պատժոյ և տուգանաց ենթակայ են. 1. Օրինազանց կողմին Առաջնորդարանէ գիտողազիր կամ յանդիմազիր պիտի զրուի. 2. Օրինազանցներուն ոեւէ առիթով Առաջ-

նորդորան կատարած գիմումները ի հարկին բարոյական կամ նիւթական տուգանքով, մը նկատի պիտի առնուին, 3. Այնպիսի կանոնազանց ընտանիքներուն ուրիշ նշանախօսութեանց և պահադրութեանց ատեն գիմումները՝ մասնաւոր պայմաններու և կրկնակ կանչսագճարներու պիտի ենթարկուին:

27.— Սոյն կանոններու ճշգիւ գործադրութեան հսկելու և եթէ երբեք կանոնազանցներ գտնուին, Ազգային Վարչութեան կամ Դատաստանական Խորհրդոյ տեղեկագրելու պաշտօնով, «Հարսանեկան Յանձնաժողով» անուամբ մարմին մը պիտի նշանակուի իշառն Փողովոյ կողմէ:

28.— Կանոնագրիո գործադրութիւնը անկ է Ազգային Վարչութեան:

Առաջնորդ Հայոց Հայէպի եւ
Նլոգի. Ազգ. Վարչութեան նառն Ժողովոյ
ԱՐՏԱԿԱՐԱԳ Մ. ՎՐ. ՍՈՒՐԵՆԻԱՆ

Հայէպ, 27 Յունուագ 929

ՆԻՇԱՆ ՎԵ ՏԻՒՅԻՒՆ ՆԻԶԱՄՆԱՄԷՍԻ

Պիր միւտտէթտէն պէրըու միլլթտաշլարըմըզ բրասընտա, նիշան, տիւյիւն վէ խնամիլիք ալագալարը մինասիգէթիլլէ, զուգու պուլան միւսրիփանէ ահագլըն էօնիւնիւ ալմագ մագսէտիլլէ, Ազգային Վարչութիւն իշպու գանուննամէյի թէրթիպ ւթմիշ տիր, չիւնքի կէօրիւլէն սէֆիհանէ հալ՝ նէ պիզիմ էրքեանը մէտէնիւմիզէ, նէ նազիք մէզգիիմիզէ, վէ նէտէ իդթիստի ահվալըմըզա միւթէնասիպ տիր, պախուսուս Հայ Քրիստոնեալրզա մախուս սատէ վէ փոք ատաթըմըզա պիւսպիւթիւն մուղայիր օլուպ՝ պիր չօգ ֆամիւեալարըն տախի պէտպախթլըզնա մուճիպ օլմագտա տըր, իմտի «թէնպիհաթը հըֆզ էտէն պէլայա ուղրամագ վէ էկիլ հիք մէթին գալպի վազթը վէ մինասիպէթի պիլիթ» Փէնվասըննա, շու նիշամնամէնին թէմամէն իճրա էտիլմէսինի, միլլէթտաշլարըն քիսպ ու մէնփատթը նամընա կէրմիյէթլէ թավսիյէ էտէրիզ:

Ա.— ՆԻՇԱՆ ՐԵՍՄԻ (Նշանօրհնութիւն)

1.— Նիշանլանմաք արզու էտէնլէր՝ էվգէլա մըգտարը քեափի եէքտիկէրլէրի հազգընտա մալիւմաթ ալմըզ վէ չախսէն պիրպիրէրինի թանըմըզ օլաճագ, չէօլէ քի՝ իլէրուտէ «Անէլէ օլուու իտի չախսէն կէօրմտիմ, ախէրլէրին թավսիյէսինէ իթիմատ էթտիմ իտի» կիպի իթիրազլարա մահէլ գալմասըն, չիւնքի օ կիպի պէհանէլէր իլէրիտէ սէմմու իթիպարէ ալընմայաճագ վէ միւրաճաաթ տինլէնիլմէյէնէք տիր:

2.— Նիշանլանմագ կէնն վէ զըզ պիլուղէ էրմիշ վէ ազլը սէլիմ սահիպի օլմագլէ պէրապէր, ֆիքրէն վէ ճէսէտէ տախի սաղլամ օլմալըտըրլար:

3.— Նշանլանմագ պիր զըզ լատգէլ օնպէշ եաւընտա վէ սըհի չէրափիթի իքմալ էթմիշ օլաճագ, վէ

կէնն իսէ հիչ տէյիլ օնսէքիզեաշընտա, գավիիւլ պիւնեէ վէ քէնտի գազաննը իլէ մա'իշէթինի թէէմին էտէր պիր հալտէ օլմալը տըր:

4.— Նիշանլանմագ իչիւն կէնն գըզ եա օղլանըն, նշանօրհնութիւնը օլմազտան էվգէլ վալիտէնինին ըիզազընը թահսիլ իթմէտի զարուրի տիր, վալիտէնտէն մահրում օլանլար իսէ, քէնտի վէլինեախօտ համիլէթինին ըիզազընը զազանմագ կէրէք տիր:

5.— Զիքը օլունան տէօրթ շարթլար իքմալ էտիլտիքտէն սօնրա, նիշան բէսմինին Քիլիստա եախօտ էվտէ իճրա էտիլէնէյի վէ վազթը տաներէց քահանաւալրըն միւշավէ էսի իլէ թէայիիւն էտէր վէ էօլէնէնշանօրհնութիւն ազտ օլունուր:

6.— Նշանօրհնութիւնըն էր վազթթ Ս. Եկեղեցիտէ իճրա էտիլէնսի թավսիյէ օլունուր, լաքին էվտէ օլմասը իճապ էտէր եախօտ արզու օլունուրսա, իճրա էտիլէն խըզմէթին մէզհէ պի պիր ային օլտուղը նազարը էնէմիյէթէ ալընար սգ՝ իշկի գուլանըլմահալը տըր, անճագ մէզսիմէ կէօրէ զահվէ ես խօտ չայ, տօնտուրմա եախօտ սօզուգ չէրպէթէ իքթիփա էտիլէնէի տիր: Վէ էյէր թէնէ բոււաթ կիճէ վագթընտա իսէ, իճապ էտէր քի եալընըզ ֆամիլեա վէ մահտուտ թանըզլար վէ ազրուպա տակրէսինտէ իճրա օլունուրն, իքրամ վէ թէպրիքեաթ րուսումը տախի եարը կիճէյէ գատար պիթմէլի տիր:

7.— Նշանօրհնութիւն էսնասընտա զարուրի օլան սալթ նիշան եի զիւքլէրի տիր, քի օղլան վէ գըզ թարափընտան եէք սիկէրինէ զէրիլիր, պու ճիւրլէ իլէ պէրապէր խընամիլէր պի րիլա եէքտիլէրինէ պաշզաթէգինաթ՝ ավատանըզ էտէպիլիրէր, Փոզաթ պու խուսուստա թալէպ մէճպ ւրի օլմահալը տըր:

8.— Նիշան բէսմի իլէ տիւյիւն արասը, պիր էօզրիւ չէրի օլմալըգճա ալթը այտան զիյատէ ուզամալը տէյիլ:

9.— Նիշամի ալագալարը՝ նիշան, իսիմթէպլիքլէրի, վէ սահրէ միւնասիպէթլէր էնասընտա, տահմասատէ պիր թարզտա, մէսարիֆսկզ վէ եալընըզ թարա-
ֆյն ֆամիեա մէյանէսինտէ ինրա էտիլմէլի տիր:

10.— Պալոտէ մէզքիւր թէրթիպաթա մուղայիր օլարագ, նիշան վէ թէպրիքետթ կիպի խնամի ալագալարնտա միւսրիֆանէ հարէքէթ օլունուր վէ էէր հանգը պիր քէյֆիյէթ թակթընտա պիր թարափուան Առաջնորդարանա շէքվա, եախօտ միւրաճատթ վուգու պուլուր իսէ, նազարը էէմմիյէթէ ալընմայաճագ տըր:

11.— Նիշան օրհնել օլտուզտան սօնրա իքի թարափտան պիրիսի ֆէսխի նիշան իչիւն միւրաճատթ էտէր իսէ, գապահաթլը ատտ օլունան թարափ մատաթի վէ մանէզի սուրէթտէ թէնզիյէ էտիլէնէք տիր:

12.— Օրհնել օլան պիր նիշանըն գէսխի իչիւն, չէր'ի վէ մագուր պիր սէպէպ կէսոթէրիլմէլի տիր: Մէսէլա թարափէյնտէն պիրի չիֆասը ղայրի միւմքին պիր խասթալըզ թութուլմըզ իսէ, եախօտ ճինայէթլէ միւթթէնիմ օլմուշ, եատա ախլազի իփլուսիյէթէ տիւչար օլմուշ իսէ, ալէնէն վէ եա ումոււմ թարափընտան մէ՛տեհիպ վէ միւսթահգար պիր հայրաթ եաշամագտա իսէ, քէզա ուզուն սէնէլէր զուրպէթտէ գալըր, վէ եախօտ մուֆարագաթընտան պիր սէնէյի միւթէճազիզ միւտտէթէ ղայպուպէթ վէ գաթը մուխապէրէ էթ'իշ օլուրսա, պիրա թազմինաթ նիշան ֆէսխի իչիւն միւրաճաթ իթիպարէ ալընըր:

Բ.— ՊՍԱԿ ՎԷ ՏԻՒՑԻՆ ՐԵՍՄԻ

—

13.— Նիշանլանմըզ օլանլար էվլէնմէզտէն էվլէլ, հէր հալտէ շէհատէթնամէլի վէ մալիւմ պիր տօգթօրտան (եախօտ ֆամիլեա տօգթօրլարլընտան) քէնտիլէրինտէ էվլէնմէյէ մանի պուլաշըզ պիր խասթալըզ վէ

պիր իլլէթի միւզմինէ օլմատըլընա տայիր մուստատագ պիր շէհատէթնամէ լիլուր էթմէլիտիրէր:

14.— Էվլէնէճէք օլանլարըն սիննլէրի պիրպիրինէ միւթէնասիպ օլմասը էլզէմ տիր, մէսէլա պէքեար պիր իլէ էվլէնէճէքու, ողլունըն սիննի չօգ չօգ գըզընքինտէն օն սէնէ ֆարգլը օլապիլիր, ֆագաթ տուլ տուլ իլէ, եախօտ պափիրէ տուլ իլէ թէհիւլ էտէճէքու անլէրին ֆիզիքի վէ գապ'ը հալէրինէ կէօրէ սինլէրի նազարը էնմիյէթէ ալրնաճագ վէ իփրաթա մահալ վէրիմէյէճէք տիր, շէօլէքի ինթիխապաթ միւթէնասիպ օլարտ, ֆամիլեա հայաթընըն ահէնկի պօգուլմասըն վէ հիւնի մոււչէրէթ տէվամ էլլէսին:

15.— Ը. եկեղեցիմիզին գանունը մո ճիպինճէ պսակլարըն հէր վագբթ Քիլիստա վէ կիւնսիւզլէրի օլմասը արզուլը տըր, մամաֆին մահալի էօրֆ ու ատէթ տախի արգագաթա ալընարագ էվլէրտէ պսակ էթմէյէ միւսա՛տտէ օլունուր, շու շարթ իլէ քի՛ տիւյիւննիլէր ինրա էտիլէն աերնի րունանինին ուլիյէթինի հըզգ էթունլէր վէ պինապէրին սագ օլունլար, 1. սէրխօշլուգտան 2. շամաթա իլէ եահ, մաշալլահ չաղըրըպ պաղըրմագտան, 3. խուսուսիյէ զըլլիլս չալմագտան, պիր սէօզլէ տիւյիւն շէնլիքլէրինին սատէ վէ վագարլը սուրէթտէ ինրասը վէ կէլինճիլէր ալայընըն տախի գալապալըզլը վէ շամաթալը օլմամասը վաճիպ տիր:

16.— Պատկ Քիլիխօտա, մէքթէպտէ եա էվլէս օլսա պիլէ՝ կիւնտիւզլէրի ինրա էտիլմէսի թավսիյէ օլունուր, լաքին կիճէ օլուրսա, տիյիւննիլէր պիլմէլիտիրէր քի՛ պսակագրութիւն (նիքնահ ըէսմիյաթը) վէ տիւյիւն զիյնէթի, թէպրիքեաթ վէ իփրամ ու թալթիփաթ եարը կիճէյի էօթէ կէչմէյէճէքտիր:

17.— Կէլին կէթիրմէյէ կէտէնլէրին սայըսը միւթինի մէքթէպէ մահտուտ օլմալը տըր, սուագլարտա

չաւկը վէ մանիւէրւէ կէլին կիւվէյի գարշըլամազ, վէ պիր թագըմ չաթըլթը փաթըլթը վէ նէզաքէթէ մուղայիր նաղարա վէ շամաթա իւէ գօնչու լարը թաճիդ էթմէք ասլա ճակի տէյիլ տիր:

18.— Նիշան րէսմի վէ խնամի ալագալարնտա օլտուղը կիպի, կէլին կիւվէյի կէօրմէք վէ կէօթիւրմէք սըրալարընտա, ապրա, հորկ-պատիւ վէ տողտու կիպի մ'արուֆ թէպրիփեաթ էսնասընտա, տո իմա իսրս Փտան սագընմագ վէ էմրի թէսարըու Փա ըիայէթէ տիրպ՝ էկօնօմի սուրէթտէ մուամէլէ եափըլմասը շէտիս էն թալէպ ու թագույէ օլունուր:

19.— Պոսկոտան էվլէլ վէ սօնրա, ճէ՛իզ առմագ վէ կէօսթէրմէք վէ կէօրմէյէ կիթմէք գաթիյէն մէմնու տըր, քէզա ճէ՛իզ նագի էթմէք տախի նիւմայիշ իւզրէ օլմայըպ՝ պիր տէֆ'ատէ կէօթիւրլմէլի տիր:

20.— Խնամիլէր եւքտիկէրի մէյանէլէրինտէ ճէ՛իզ վէ ավատանլըգ խուսուսընտա մէթալիպոթտա պուլունմայաճագլար, իլէրուտէ պունա մոխուս թաւմպ վէ մի բաճաաթլար՝ եանի «Դըզըմա շու եա պու ավատանլըգ էտէճէք իտի», եախօտ «Շու գատար զըյմէթտէ պիր շէյ էտէ ճէք իտի վէ էթմէտի», հաքէ՛զա՝ «Օլլումա շու եա պու զըյմէթտէ հէտիյէ կէլէճէք իտի կէլմէտի» կիպի իտտիալար, թիլիսա մէճլիսլէրի (Եկեղեցական իշխանութիւն) նէզտինտէ նազարը իթիպարա ալընմայաճազ, չիւնքի՝ խնամիլէրին վէ պիլիսասսէ էվլէնէն քիմսէլէրին ալագալարը պէրտէվամ միւթէգապիլ հիւսնիրիզա վէ անլարշ իւզէրինէ միւէսսէս օլմալը տըր, վէ նէ զէման քամիլեա թէշէքփիլինտէ էսսասի մագսատ վէ ըապըթա մահապէթ օլուրսա, պիթթապի՝ հէր հանկը պիր մէսէլէ գօլայճա թէսվիյէ էտիւրիր:

Ճէ՛իզ պէտէլինէ նագտ ագչէ՛ եանի օօրը թալէպի տախի մուճիպի թան ու թագպին տիր:

Գ.— Ճէջնչի ՆսգՏՏԻ ՎԷ ՄիկածԱջԱթ

21.— ա) Նիշան ֆէսիփի իճապ էթտիյինտէ, զապահաթլը կէօրիւլէն թարափ, մուճիպի օլտուղը մատտի եա մանէվի զիյանա մուգապիլ թազմինաթ վէրէճէք տիր, քի անըն մըգտարընը Դատաստանական Խորհուրդ թագտիր վէ թաեին էտէր:

22.— բ) Գապահաթլը ատո օլունան թարափ, իքինձի տէֆա նիշանլանմագ խթէտիյինտէ, Դատաստանական Խորհուրդն թաեին ու թահտիտ էտէճէյի վագրիտան էվլէլ նիշանլանամյաճագ տըր:

23.— գ) Գապահաթլը թարափ էվլէլա մէճլիս հուզուրընտա թաեիպ վէ թագպին օլունուր, սանիէն իքինձի նիշան ըէսմիյաթլը սատէ վէ զիյնէթսիզ սուրէթտէ իճրա էտիկիր, եանի՝ օլլանըն վի գըզըն էվ քահանալարը, թարափէյինին նիշան եիւզիւքլէրինը ալըպ՝ նիշանլանմագ քիմսէլէրին էվլէրինէ կիտէճէքը լէր վէ եալընըգ էվ խալզը հուզուրընտա, օլլանըն վատը՝ օլան էվինտէ վէ գըզըն վատը տախի քինտի խանէսինտէ ալընարագ, օրհուութիւնլարը իճրա օլունուպ, միւթէգապիլ եիւզիւքլէրի Քահանայ հայրլար թարափընտան թագըլաճագ տըր:

24.— դ) Նիշան ֆէսիփի իչիւն միւրաճաաթ էտէնլէր, էվլէլ էմիրտէ քէնտիլէրտէ օլան նիշան հէտիյէլէրինի վէ էշեալարը՝ ալթուն, կիւմիւն, պագոր, ավատանլըգ վէ էվանի վէ էլպիսէյէ ախտ հէր նէ վար իսէ, Դատաստանական Խորհուրդա թէսլիմ էթմէյէ մէճպուրուլար, աքսի թագտիրտէ միւրաճաաթլարը իթիպարա ալընմայաճագ տըր:

25.— ե) Դատաստանական Խորհուրդըն՝ նիշանը ֆէսիս էթտիրմէք իչիւն միւրաճաաթ էտէն թարափտան եախօտ հէր իքի թարափտան իճապը հալընտա տէփոզիթօ եանի փէշինաթ ագչէսի իսթէմէյէ սէլահիյէթի օլուպ, մըգտարընը թարափէյինին մատտի իգթիտարընա կէօրէ թաեին էտէճէքտիրլէր, մէզքիւր մէպ-

21 գործառնություն 1989 Հ.մ.

ԿՈՐԴՈՒՐ Ա. ՌԱԴ Ս. ՄԱՆՈՒԿՅԱՆ
Խիմիակա պատմություն պատմություն
Կանոնական գործություն պատմություն

մվա ավա ուղարկվելունի զվարեել վեզիւթագլ ու
ետի ամսամցավ վվեհի հար զվարապտեմով ւ ալ 82

մմտեսցացւուն զվարք
զտազմփտմով զվարանունի զվարեել ուղարկուն մվա
ուրարու «խսութագզուն զտակզառուն» գհուկժութ համար
մգիւթի ժարթի սունուվ տչողթենի ըթենի տնաւն
ամսավ ոտկուտատուտաւ մթաւուխոչ ժի թումիւնաթ
ոհուկմօհի ժտթիչու զուկի ժի ժարթի ժարթենու ուղեն
ուղեն ոհուրութի զվարապտեմով ւ ալուն (հ ու 72
մվա ժայշիկուն

ետում տեօթվեսմատ ժի թվաւուն զուսուսպ մմտեթաց
ումայր ուրիշի կտուն ժի զուն տումութենի տենան
զմմտենուցուաւու եվութիւնվ տրտեմով փուկի ւսեն . ը
. մմտ ետցանարզուն տթուենկա զչժվահրմահի ժի զեմաթը
մվա ժտթիմաս փիհզուր տզ վտառը մմտեթացաւոյը
աղտամենազտասը տումութենուն մայտ ովմահունտահ ե այի
ուցի մցազտե ։ ը ։ մվա ժայշիվմահուն ժի հրտազմենթը
զտազմփտմով զտամենազտասը . լ ։ համուկա հունես
ուրարուն ալշոն մմուն մմուն վիտեն ժի վտառի ժի
թուովինի ժի ժտթիմաս փիհզուր ժի վտառը թուաւունի
վուսպտե վմուն ոհուրություն ուցի ժի վարդենվառակը թուար
որհցար զմմուն ժի ժայշիմահ վիհիւնի ովլիկ ամեն ժայ
ժի ժի լուիս մմմանար տրտեմով զունասի շանասի տո
ուղմմուտենու վրտազլ ժի զուն ժայշի (ե ու 92
ամլիմահ)

տուզլու թուպլիւթը տթումով զալօ հտլտմուն
տտուգ ժի մաշուն հտու հավմահուպաս տզ հմահ
հզվիւվունթը ժի սունե զվալլից հմախամի հով նու

91
55.584